

BEŞ-ALTI YAŞ ÇOCUKLARI İÇİN DUYGU DÜZENLEME
STRATEJİLERİ ÖLÇEĞİ'NİN GEÇERLİK GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI ¹VALIDITY-RELIABILITY STUDY OF THE SCALE OF EMOTION
REGULATION STRATEGIES FOR CHILDREN AGED FIVE-SIXHatice ECİRLİ, Hülya Gülay OGELMAN²¹ Melikşah Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü / Kayseri² Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Okul Öncesi Eğitimi A.D. / Denizli

Öz: Bu araştırmanın amacı, Duygu Düzenleme Stratejileri Ölçeği'nin Türkçe versiyonunun geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olup olmadığının ortaya konulmasıdır. Araştırmanın çalışma grubu, Denizli il merkezinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilkokulların anasınıflarına devam eden 5-6 yaş grubundan 70 çocuk oluşturmıştır. Duygu Düzenleme Stratejileri Ölçeği, Gust tarafından 2014'de Almanya'da, 3-6 yaş arasındaki çocukların duygu düzenleme stratejilerini ortaya koymak amacıyla geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Ölçme aracı, sunulan duygu düzenleme stratejilerinin çocuk tarafından anlaşılması ve etkili duygu düzenleme stratejilerinin çocuk tarafından türetilmesi olarak iki bölümden oluşmaktadır. Ölçeğin tamamından en düşük puan 0, en yüksek ise 36 puan alınabilmektedir. Ölçekten alınan puan arttıkça, çocukların duygu düzenleme stratejisi bilgisinde artış olduğu anlaşılmaktadır. Duygu Düzenleme Stratejileri Ölçeğinin geçerlik güvenirlik çalışmaları sırasında öncelikle, çeviri işlemleri gerçekleştirilmiştir. Kapsam geçerliği için ölçeğin Türkçe versiyonuyla ilgili beş öğretim üyesinden daha uzman görüşü alınmıştır. Kriter geçerliğinde, yaş değişkenine göre strateji bilgisi açısından yapılan t-testi analizine göre anlamlı düzeyde farklılık bulunmamaktadır. Cinsiyetle ilgili yapılan t-test analizine göre sunulan stratejilerde erkek çocuklarının kız çocuklara göre daha yüksek puan aldıkları belirlenmiştir. Söylenilen etkili davranış ve duygu stratejilerinde ise cinsiyete göre anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Yapı geçerliğinde, sunulan etkili davranış stratejileri ile sunulan etkili düşünce stratejileri arasında yüksek düzeyde olumlu yönde anlamlı ilişki belirlenmiştir. Ölçeğin genelinde madde-toplam korelasyon değerleri istenilen düzeydedir. Soruların da orta zorlukta olduğu belirlenmiştir. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı, sunulan stratejilerde (24 madde) $\alpha = .75$ ve söylenilen stratejilerde (12 madde) ise $\alpha = .70$ 'dir. Ölçeğin test- tekrar test güvenirliği, yüksek düzeyde bulunmuştur ($r = .81$; $p < .001$). İki değerlendirilmeden elde edilen puanlar arasındaki korelasyonun ($Kappa=0.89$, $p < .001$) yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Yapılan analizler sonucunda, Duygusal Düzenleme Stratejileri Ölçeği'nin 5-6 yaş Türk çocukları için kullanılabilir, geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Duygu Düzenleme, Duygu Düzenleme Stratejileri, Okul Öncesi Dönem Çocukları, Geçerlik Güvenirlik Çalışmaları

Abstract: The objective of this study is to reveal whether the Turkish version of the Scale of Emotion Regulation Strategies is a valid and reliable assessment instrument or not. The sample group of this study consisted of 70 children in the age group of 5-6 years, who attended the kindergarten classes of primary schools affiliated with the Ministry of National Education in the city centre of Denizli. The Scale of Emotion Regulation Strategies is an assessment instrument that was developed by Gust in Germany in 2014 to reveal the emotion regulation strategies of children aged 3-6. The assessment instrument comprises of two parts as the comprehension of emotion regulation strategies by the child and the generation of efficient emotion regulation strategies by the child. While the lowest score to be obtained from the entire scale is 0, the highest score is 36. The knowledge of children regarding the emotion regulation strategies increases as the score obtained from the scale increases. The translations were primarily realised during the validity and reliability study of the Scale of Emotion Regulation Strategies. In order to conduct the content validity, expert opinions of additional five academic members were received concerning the Turkish version of the scale. According to the t-test analysis that was performed for the strategy knowledge in accordance with the variable of age in the criteria validity, there was no significant differences. According to the t-test analysis that was performed concerning the gender, it was determined that boys obtained higher scores than girls in the presented strategies. On the other hand, no significant difference was determined in the generated efficient behaviour and emotion strategies in terms of gender. A highly positive and significant relationship was determined between the presented efficient behaviour strategies and presented efficient thought strategies in the construct validity. Item-total correlation values were satisfactory in the entire scale. The questions, on the other hand, were determined to be moderately difficult. The internal consistency coefficient of the scale was $\alpha = .75$ in the presented strategies (24 items) and $\alpha = .70$ in the generated strategies (12 items). The test-retest reliability of the scale was determined to be high ($r = .81$; $p < .001$). The correlation between the scores that were obtained from two evaluators ($Kappa=0.89$, $p < .001$) was high. As a result of the analyses, it has been determined that the Scale of Emotion Regulation Strategies is a valid and reliable assessment instrument to be used for Turkish children aged 5-6.

Key Words: Emotion Regulation, Emotion Regulation Strategies, Preschool Children, Validity Reliability Studies

Doi: 10.17368/UHBAB.2015139478

(1) Sorumlu Yazar: Hülya Gülay OGELMAN, Pamukkale Üniversitesi Okulöncesi Eğitimi A.D. Denizli/ Türkiye hulya.gulay@gmail.com Geliş Tarihi / Received : 10.11.2014 Kabul Tarihi / Accepted 07.02.2015 Makalenin Türü: Type of article (Araştırma – Uygulama / Research -Application) Çıkar Çatışması / Conflict of Interest: Yok / None "Etik Kurul Raporu Yok - None of Ethics Committee"

UHBAB

www.uhbabdergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ BEŞERİ VE AKADEMİK BİLİMLER DERGİSİ

Temmuz / Ağustos / Eylül - Yaz Dönemi Cilt: 4 Sayı: 13 Yıl: 2015

International Peer-Reviewed Journal of Humanities and Academic Science

July / August / September - Summer Volume: 4 Issue: 13 Year: 2015

ID:250 K:536 Jel Kodu: 10-20-21

PRINT ISSN: 2147-4168 ONLINE ISSN: 2147-5385

(ISO 9001-2008 Belge No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No: 12880)

Marka Patent – Trademark Patent

(2015/04314- 2015-GE-18970)

1. GİRİŞ

Duygusal düzenleme, kişinin amaçları doğrultusunda duygularını yönetebilmesini, kontrol edebilmesini ifade etmektedir. İçsel ve dışsal süreçlerle şekillenebilen, farkında olarak ve olmayarak da gerçekleşebilen bir beceridir. Bu beceri doğrultusunda duygusal tepkiler izlenir, değerlendirilir ve yönetilir. Duygusal düzenlemede yalnızca olumsuz duyguların yönetilmesi söz konusu değildir. Olumlu duygular da bu düzenleme süreci içerisinde (Gross ve Thompson, 2007). Duygusal düzenleme stratejileri oldukça çeşitlidir. Gross (1998) tarafından önerilen modelde duygusal düzenlemede neden odaklı ve sonuç odaklı olarak üzere iki düzenleme stratejisi bulunmaktadır. Neden odaklı strateji, duygusal tepkiler ortaya çıkmadan önce, sonuç odaklı stratejiler ise duygusal tepkiler gösterildikten sonrasında ele almaktadır. Duygu düzenleme stratejilerinin davranış ve düşünce boyutları bulunmaktadır. Davranış stratejilerinde kişi etkin bir şekilde (örnek olarak başka bir etkinliğe odaklanarak) bir duyguyu değiştirmeye/düzenlemeye çalışmaktadır (Roseman, 2011). Düşünce stratejilerinde ise kişi bilişsel boyutta duyguyu düzenlemeye çalışmaktadır (Holodinski, Hermann ve Kromm, 2013).

Duygusal düzenleme becerisi, okul öncesi dönemde gelişmeye başlar. Anne-bebek iletişiminden itibaren duyguların tanınması, kontrol edilmesi ve düzenlenmesi becerileri gelişmeye başlamaktadır (Eisenberg ve Valiente, 2004). İlk aylarda bebeğin duyguları, temel bakım veren kişi tarafından

kontrol edilir ve düzenlenir (Kullik ve Petermann, 2012). Bilişsel, fiziksel ve dil becerileri arttıkça çocuklar kendi duygu düzenleme stratejilerini geliştirmeye başlayabilmektedirler (Izard ve diğ., 2011). Çocuklar yaşamın ilk yıllarında duygularını yönetmeyi öğrenebilmektedirler (Cole, Dennis, Smith-Simon ve Cohen, 2009). Çocuklar, okul öncesi eğitim kurumlarında sosyal kurallar ve düzen içerisinde duygusal deneyimlerini anlama ve yorumlamaya yönelik bir bakış açısı kazanırlar (Sala, Pons ve Molina, 2014). Okul öncesi dönemde bu stratejiler akranlarla olan ilişkilerde denenmekte ve geliştirilmektedir (Cole ve diğ., 2009; Helmsen ve Petermann, 2010). Bu şekilde çocuklar etkili stratejileri etkili olmayan stratejilerden ayırtmayı öğrenirler (Denham ve diğ., 2002). Bu dönemde aynı zamanda duyguları yönetmenin farklı yollarına ilişkin farkındalık oluşmaya başlamaktadır.

Gelişim alanları arasındaki etkileşim, duygu düzenlemede de kendini göstermektedir. Bilişsel beceriler, duygusal yeterliği etkilemektedir. El-göz koordinasyonu gibi yeni öğrenilen beceriler de duygusal düzenleme becerisini destekleyebilmektedir. Duygusal düzenleme, öz-yeterliği de etkileyebilmektedir (Thompson, 1994). Duygusal düzenlemenin gelişiminde bilişsel ve sosyal gelişim alanlarının önemli etkileri bulunmaktadır (Sala, Pons, ve Molina, 2014). Bireysel özelliklerin yanı sıra duygu düzenleme stratejileri, doğum sonrası depresyon gibi anne ile ilgili değişkenler, anne-çocuk arasındaki ilişki, annenin

UHBAB

www.uhbabdergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ BEŞERİ VE AKADEMİK BİLİMLER DERGİSİ

Temmuz / Ağustos / Eylül - Yaz Dönemi Cilt: 4 Sayı: 13 Yıl: 2015

International Peer-Reviewed Journal of Humanities and Academic Science

July / August / September - Summer Volume: 4 Issue: 13 Year: 2015

ID:250 K:536 Jel Kodu: 10-20-21

PRINT ISSN: 2147-4168 ONLINE ISSN: 2147-5385

(ISO 9001-2008 Belge No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No: 12880)

Marka Patent – Trademark Patent

(2015/04314- 2015-GE-18970)

ebeveynlik davranışları gibi değişkenler de okul öncesi dönemde duygu düzenleme stratejilerinin gelişiminde etkilidirler (Crockenberg, Leerkes ve Lekka, 2007). Çocukların yaşamın ilk yıllarından itibaren duygularını düzenleyebilmesi, akran ilişkilerine, sosyal becerilerine, akademik başarılarına önemli katkılar sağlayabilmektedir (Bronson, 2000).

Yapılan alan yazın taramasında, Türkçe’de okul öncesi dönem çocuklarına yönelik duygu düzenleme becerilerine yönelik bir ölçme aracı rastlanmıştır. Duygu Düzenleme Becerileri Ölçeği, anneler ve öğretmenler tarafından doldurulmaktadır. Farklı durumlara uygun olan olumlu ve olumsuz duyguların ortaya konulmasını becerisini ortaya çıkarmayı amaçlayan bir ölçme aracıdır. Dörtlü likert tipindeki ölçme aracı, 24 maddeden ve iki alt boyuttan oluşmaktadır. Kararsızlık-Olumsuzluk alt ölçeği, uyarılma, tepki gösterme, sinir bozukluğu ve ruhsal kararsızlık (Büyük ruhsal çalkantılar sergiler, Sinirsel patlamalara meyillidir gibi) maddelerini içermektedir. Duygu düzenleme alt ölçeği ile sosyal durumlara uygun duygusal tepkiler ve empati gibi maddeleri içermektedir (Shields ve Cicchetti, 1997. Akt. Altan, 2006, s.58-59). Yurt dışında küçük çocukların duygusal düzenleme becerilerini ortaya koymaya yarayan farklı ölçme araçları bulunmaktadır. Örneğin; Duygusal Düzenleme Hikayeleri (Emotion Regulation Story Stems), 2014 yılında 3-7 yaş çocuklarının duygusal düzenleme becerilerini ortaya koymak amacıyla geliştirilmiştir. Ölçme

aracı korku, öfke, üzüntü, utanma, suçluluk ve mutluluk duygularını ele almaktadır. Okul ortamında, kuklaların kullanılarak anlatılan beş hikayeden oluşan ölçme aracında, hikayeler çocuklar tarafından tamamlanmaktadır (Sala ve Molina, 2014. Akt. Sala, Pons ve Molina, 2014, s. 442). Konu ile ilgili bir diğer ölçme aracı, Duygu Anlama Testi’dir (Test of Emotion Comprehension-TEC). Bu test, 3-11 yaş arasındaki çocukların duygusal anlayışlarını değerlendirmek amacıyla geliştirilmiştir. Duygusal anlayışa yönelik dokuz unsur, kısa hikayelerin resimleri aracılığı ile değerlendirilmektedir. Her resimli hikayede, hikayedeki sözel ve sözel olmayan ipuçlarıyla ilgili araştırmacı kısa bir hikaye anlatır ya da soru sorar. Çocuktan, yönerge doğrultusunda dört yüz ifadesinden uygun olanı seçmesi istenir (Pons, Harris ve De Rosnay, 2004). Türkiye’de, duygusal düzenleme becerileri ile ilgili okul öncesi dönem çocuklarına yönelik tek ölçme aracı varken, daha büyük yaş gruplarını kapsayan ölçme araçlarının daha fazla sayıda olduğu görülmektedir (Çeçen, 2006; Onat ve Otrar, 2010; Sarıtaş ve Gençöz, 2011; Şarlak, 2008). Yapılan alan yazın incelenmesinde, Türkiye’de küçük çocukların duygu düzenleme stratejilerini çocukların görüşleriyle ortaya koymaya yarayacak bir ölçme aracına rastlanılmamıştır. Duygusal düzenleme gibi duygusal gelişim alanı başta olmak üzere diğer gelişim alanlarını da yakından ilgilendiren becerilerin ve bu becerileri etkileyen değişkenlerin ortaya konulması büyük önem taşımaktadır. Bu araştırmaya konu olan, Duygu Düzenleme Stratejileri

UHBAB

www.uhbabdergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ BEŞERİ VE AKADEMİK BİLİMLER DERGİSİ

Temmuz / Ağustos / Eylül - Yaz Dönemi Cilt: 4 Sayı: 13 Yıl: 2015

International Peer-Reviewed Journal of Humanities and Academic Science

July / August / September - Summer Volume: 4 Issue: 13 Year: 2015

ID:250 K:536 Jel Kodu: 10-20-21

PRINT ISSN: 2147-4168 ONLINE ISSN: 2147-5385

(ISO 9001-2008 Belge No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No: 12880)

Marka Patent – Trademark Patent

(2015/04314- 2015-GE-18970)

Ölçeği ile Türkiye’de konu ile ilgili yapılacak araştırmalara önemli katkıların sağlanabileceği düşünülmektedir. Ölçme araçları arttıkça araştırmalardaki değişkenler de çeşitlenebilecek, konu ile ilgili araştırmalar yapılarak daha çok bilgi elde edilmesi desteklenebilecektir. Buradan yola çıkarak araştırmanın amacı, Duygu Düzenleme Stratejileri Ölçeği’nin Türkçe versiyonunun geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olup olmadığının ortaya konulmasıdır.

2.YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Duygu Düzenleme Stratejileri Ölçeği’nin Türkçe versiyonunun geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları, tarama modeli ile gerçekleştirilmiştir.

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubu, Denizli il merkezinde Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı ilkokulların anasınıflarına devam eden 5-6 yaş grubundan 70 çocuk oluşturmuştur. Çocukların 34’ü (48.6%) kız, 36’sı (51.4%) erkektir. Çocukların 46’sı (65.7%) altı yaşında, 24’ü (34.3%) beş yaşındadır. Çocukların tamamı normal gelişim özelliği göstermekte ve anne-babalarıyla birlikte yaşamaktadırlar.

Veri Toplama Aracı

Bu bölümde, araştırma kapsamında geçerlik güvenilirlik çalışmaları yapılan Duygu Düzenleme Stratejileri Ölçeği tanıtılacaktır.

Duygu Düzenleme Stratejileri Ölçeği, Gust tarafından 2014’de Almanya’da geliştirilmiş, 3-6 yaş arasındaki çocukların duygu düzenleme stratejilerini ortaya koymak amacıyla geliştirilmiş, çocuklara bireysel olarak uygulanan bir ölçme aracıdır. Ölçme aracı, sunulan duygu düzenleme stratejilerinin çocuk tarafından anlaşılması ve etkili duygu düzenleme stratejilerinin çocuk tarafından türetilmesi olarak iki bölümden oluşmaktadır. Farklı davranış ve düşünce stratejileri çeşitli duyguların eşlik ettiği durumlarda doğru algılanır ve tanımlanırsa etkili/etkili değilsekinde değerlendirilmektedir. Ölçekte, korku, üzüntü ve öfke duyguları ile ilgili ikişer resimli hikaye (toplam altı) bulunmaktadır. Hikayelerin, kız ve erkek çocuklara göre versiyonları bulunmaktadır.

Bölüm I: Duygu düzenleme stratejilerinin çocuk tarafından anlaşılması

Hikayelerde konu olarak, çocukların güncel hayatında oluşabilecek durumlardan örnekler (arıdan korkma, kırılan bir oyuncak yüzünden öfkenleme vb.) seçilmiştir. Hikayelerin akılda kalıcı olmasını sağlayabilmek adına, olabildiğince kısa, net bir şekilde ve sabit bir sıralama ile çocuklara sunulmaktadır. Hedeflenen duygunun başka bir duyguyla karışmaması için her hikayedeki duygu açıkça tanımlanmıştır. Hikayeler, sırasıyla yetişkin tarafından resimleri gösterilerek anlatılır. Hikaye anlatıldıktan sonra çocuklar dört farklı duygu düzenleme stratejilerinin etkili olup olmamasını değerlendirmektedir. Bunlar sabit bir sıralama ile

UHBAB

www.uhbabdergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ BEŞERİ VE AKADEMİK BİLİMLER DERGİSİ

Temmuz / Ağustos / Eylül - Yaz Dönemi Cilt: 4 Sayı: 13 Yıl: 2015

International Peer-Reviewed Journal of Humanities and Academic Science

July / August / September - Summer Volume: 4 Issue: 13 Year: 2015

ID:250 K:536 Jel Kodu: 10-20-21

PRINT ISSN: 2147-4168 ONLINE ISSN: 2147-5385

(ISO 9001-2008 Belge No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No: 12880)

Marka Patent – Trademark Patent

(2015/04314- 2015-GE-18970)

sunulup, etkili davranış, etkisiz davranış, etkili düşünce ve etkisiz düşünce stratejileridir.

Sunulan hikayelerden ve duygu düzenleme stratejilerinden örnek (erkek versiyonu):

Hikaye örneği	Duygu düzenleme stratejisi
Korku 1 Bu Ali. Ali tam bisküviyi yemek üzereyken bisküvinin üstünde bir arı olduğunu fark ediyor. Ali arılardan çok korkuyor.	1.Etkili davranış: Bisküviyi yere koyup oradan uzaklaşması. 2. Etkisiz davranış: Arıya vurması. 3. Etkili düşünce: Arı birazdan uçar gider diye düşünmesi. 4. Etkisiz düşünce: Arı beni birazdan sokacak diye düşünmesi.

Stratejiler sunulduktan sonra çocuklar, bu stratejinin o duyguyu düzenlemesi için etkili (yararlı) olup olmamasını bir gülücüklebelirtirler. Gülümseyen yeşil gülücük etkili bir stratejiyi ve üzgün kırmızı bir gülücük ise etkili olmayan bir stratejiyi ifade etmektedir. Her hikayenin sonunda kısa ve net bir soruyla stratejinin etkisi sorulmaktadır (Örnek: Sana bir kaç resim göstereceğim. Belki onlarda Ali'nin arıdan korkmaması için yardım edecek birşeyler olur. Eğer, bu Ali'nin korkmaması için yardımcı olur, diye düşünüyorsan mutlu yeşil gülücüğü göstermelisin. Ancak hayır bu Ali'ye korkmaması için yardımcı olmaz, diye düşünürsen üzgün kırmızı gülücüğü göstermelisin.) Her hikayede beş resim kullanılmaktadır. Resimlerden biri hikayeyi, dördü ise stratejileri göstermektedir (Gust, 2014).

Bölüm II: Etkili duygu düzenleme stratejilerinin çocuk tarafından türetilmesi

Ölçeğin ikinci bölümünde, çocuklardan kendi etkili stratejilerini söylemeleri istenilmektedir. Bunun için sunulan stratejilerinin etkisini değerlendikten sonra çocuklar iki soru cevaplamaktadır.

Hikayelere göre bu sorulardan ilkinine **yapardın?**; diğeri ise **ne düşünürdün?** sorusudur. İlk soruda etkili davranış stratejisi ve ikinci soruda etkili düşünce stratejisi sorulmaktadır.

Ölçeğin değerlendirilmesi: Çocukların cevapları bir puanlama anahtarında not edilir. Sunulan duygu düzenleme stratejilerin puanlanması (ölçeğin 1. bölümü), etkili olan ve etkili olmayan stratejilerin algılanmasına bağlıdır. Çocuklar alttaki durumlarda birer puan almaktadırlar:

- *Etkili davranış stratejileri* için: Sunulan etkili davranışsal duygu düzenleme stratejisinin etkisini onaylıyorsa 1 puan verilmektedir (en düşük 0, en yüksek 6 puan).

- *Etkili düşünce stratejileri* için: Sunulan etkili düşünsel duygu düzenleme stratejisinin etkisini onaylıyorsa 1 puan verilmektedir (en düşük 0, en yüksek 6 puan).

- *Etkili olmayan davranış stratejileri* için: Sunulan etkili olmayan davranışsal duygu düzenleme stratejisinin etkili olmadığı için reddediyorsa 1 puan verilmektedir (en düşük 0, en yüksek 6 puan).

UHBAB

www.uhbabdergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ BEŞERİ VE AKADEMİK BİLİMLER DERGİSİ

Temmuz / Ağustos / Eylül - Yaz Dönemi Cilt: 4 Sayı: 13 Yıl: 2015

International Peer-Reviewed Journal of Humanities and Academic Science

July / August / September - Summer Volume: 4 Issue: 13 Year: 2015

ID:250 K:536 Jel Kodu: 10-20-21

PRINT ISSN: 2147-4168 ONLINE ISSN: 2147-5385

(ISO 9001-2008 Belge No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No: 12880)

Marka Patent – Trademark Patent

(2015/04314- 2015-GE-18970)

- *Etkili olmayan düşünce stratejileri için*: sunulan etkili olmayan düşünsel duygu düzenleme stratejisinin etkili olmadığı için reddediyorsa 1 puan verilmektedir (en düşük 0, en yüksek 6 puan).

Bu cevapların toplamında *sunulan duygu düzenleme stratejilerin bilgisi* olarak ölçeğin 1. bölümünden en az 0, en yüksek 24 puan alınabilmektedir (Gust, 2014).

Ölçeğin ikinci kısmında iki açık soru ile çocuklardan etkili davranış ve düşünce stratejileri üretmeleri istenilmiştir. Orijinal ölçekte, açık cevapları puanlandırmak için etkili ve etkili olmayan düşünce ve davranış stratejiler araştırılıp dört kategori halinde sıralanmıştır. Etkili davranışsal duygu düzenleme stratejilerine örnek olarak yardım aramak, amaçlı davranış verilebilir. Etkili olmayan davranışsal duygu düzenleme stratejilerine örnek olarak dövüşmek, ağlamak verilebilir. Etkili düşünsel duygu düzenleme stratejilerine örnek olarak bilgi aramak, kendi kendine olumlu konuşma verilebilir. Etkili olmayan duygu düzenleme stratejilerine örnek olarak ümitsizlik, intikam düşünceleri verilebilir. Açık soruların cevapları bu kategorilere göre puanlanmıştır.

Söylenilen etkili davranış stratejileri için: Etkili davranış stratejisi sorulduğunda etkili davranış stratejisi söylenirse 1 puan verilmektedir (en düşük 0, en yüksek 6 puan).

Söylenilen etkili düşünce stratejileri için: Etkili düşünce stratejisi sorulduğunda etkili düşünce stratejisi belirtilmişse 1 puan verilmektedir (en

düşük 0, en yüksek 6 puan). Bu cevapların toplamında *söylenilen etkili duygu düzenleme stratejileri* olarak ölçeğin 2. bölümünden en az 0, en yüksek 12 puan alınabilmektedir.

Ölçeğin tamamından en düşük puan 0, en yüksek ise 36 puan alınabilmektedir. Ölçekten alınan puan arttıkça, çocukların duygu düzenleme stratejisi bilgisinde artış olduğu anlaşılmaktadır (Gust, 2014).

Ölçek, çocuklara ölçek ile ilgili eğitim almış bir yetişkin tarafından okul ortamında, sessiz, etrafta çok fazla uyarının olmadığı, aydınlatılmış bir odada bireysel olarak uygulanmaktadır. Ölçeğin uygulanması ortalama 15-20 dakika sürmektedir.

Uygulama

Duygu Düzenleme Stratejileri Ölçeğinin geçerlik güvenirlik çalışmaları sırasında öncelikle, çeviri işlemleri gerçekleştirilmiştir. Geçerlik çalışmaları kapsamında, kapsam geçerliği, kriter geçerliği, yapı geçerliği, madde analizleri gerçekleştirilmiştir. Güvenirlik çalışmaları kapsamında, iç tutarlılık katsayısı (Cronbach alpha), test tekrar test güvenirliği, değerlendirmeciler arasındaki tutarlılık hesaplanmıştır.

Ölçeğin Türkçe'ye çevrilmesi

Ölçekteki hikayeler ve yönergeler Türkçe'ye çevrilmiştir. Türkçe hikayeler ve yönergeler anadili Türkçe olan ve uzun yıllar Almanya'da yaşamış, Almanca'yı iyi derecede bilen bir kişi tarafından incelenmiş ve son şekli verilmiştir. Ölçeğin Türkçe

UHBAB

www.uhbabdergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ BEŞERİ VE AKADEMİK BİLİMLER DERGİSİ

Temmuz / Ağustos / Eylül - Yaz Dönemi Cilt: 4 Sayı: 13 Yıl: 2015

International Peer-Reviewed Journal of Humanities and Academic Science

July / August / September - Summer Volume: 4 Issue: 13 Year: 2015

ID:250 K:536 Jel Kodu: 10-20-21

PRINT ISSN: 2147-4168 ONLINE ISSN: 2147-5385

(ISO 9001-2008 Belge No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No: 12880)

Marka Patent – Trademark Patent

(2015/04314- 2015-GE-18970)

versiyonu okul öncesi eğitim ve çocuk gelişimi alanlarında araştırmalar yapan beş öğretim üyesi tarafından ölçeğin amacına uygun olup olmadığı açısından incelenmiştir. Uzman görüşlerinde, kültüre uygun olmadığı görüşü doğrultusunda ölçekteki hikayelerden biri değiştirilmiştir. Yeni hikayeye uygun resimler oluşturulmuş ve hikayenin resimleriyle ilgili uzman görüşü alınmıştır. Çalışma grubuna ölçme aracı yaklaşık 2 aylık bir süre içinde uygulanmıştır.

Bu bölümde, Duygu Düzenleme Stratejileri Ölçeği'nin geçerlik güvenirlik çalışmaları ile ilgili bulgular sunulmuştur.

Geçerlik çalışmaları

Çeviri işleminin ardından *kapsam geçerliği* için ölçeğin Türkçe versiyonuyla ilgili beş öğretim üyesinden daha uzman görüşü alınmıştır. Uzmanlar tarafından ölçme aracının 5-6 yaş çocuklarına uygun olabileceği belirtilmiştir.

3. BULGULAR

Tablo 1. Duygu Düzenleme Stratejileri Ölçeğindeki Etkili Davranış ve Düşünce Stratejileri ile Söylenilen Etkili Davranış ve Düşünce Stratejilerine İlişkin Betimsel İstatistikler

Ölçek		5 yaş çocuklar (n=24)	6 yaş çocuklar (n=46)
Etkili davranış stratejileri	<i>M</i>	9.63	9.64
	<i>SD</i>	1.37	1.78
	<i>Min</i>	7	6
	<i>Max</i>	11	12
Etkili düşünce stratejileri	<i>M</i>	8.96	9.5
	<i>SD</i>	1.60	1.86
	<i>Min</i>	5	5
	<i>Max</i>	11	12
Söylenilen etkili davranış stratejileri	<i>M</i>	4.5	5.17
	<i>SD</i>	1.32	1.31
	<i>Min</i>	1	0
	<i>Max</i>	6	6
Söylenilen etkili düşünce stratejileri	<i>M</i>	4.79	4.83
	<i>SD</i>	1.38	1.31
	<i>Min</i>	1	1
	<i>Max</i>	6	6

UHBAB

www.uhbabdergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ BEŞERİ VE AKADEMİK BİLİMLER DERGİSİ

Temmuz / Ağustos / Eylül - Yaz Dönemi Cilt: 4 Sayı: 13 Yıl: 2015

International Peer-Reviewed Journal of Humanities and Academic Science

July / August / September - Summer Volume: 4 Issue: 13 Year: 2015

ID:250 K:536 Jel Kodu: 10-20-21

PRINT ISSN: 2147-4168 ONLINE ISSN: 2147-5385

(ISO 9001-2008 Belge No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No: 12880)

Marka Patent – Trademark Patent

(2015/04314- 2015-GE-18970)

Kriter geçerliğini belirlemek için cinsiyet ve yaş değişkenlerine göre puan farklılıkları hesaplanmıştır. Yaş değişkenine göre strateji bilgisi açısından yapılan t-testi analizine göre 5-6 yaş grubu arasında anlamlı düzeyde farklılık bulunmamaktadır (Söylenilen etkili davranış stratejileri $t_{(70)}=-1.99$, $p=.051$; söylenilen etkili düşünce stratejileri $t_{(70)}=-.12$, $p=.903$; sunulan etkili davranış stratejileri $t_{(70)}=-.42$, $p=.966$; sunulan etkili düşünce stratejileri $t_{(70)}=-1.19$, $p=.237$).

Cinsiyetle ilgili yapılan t-testi analizine göre sunulan stratejilerde erkek çocuklarının kız çocuklara göre daha yüksek puan aldıkları belirlenmiştir (Sunulan etkili davranış stratejileri $t_{(70)}=3.42$, $p=.001$; erkekler: $M=10.22$, $SD=1.33$; kızlar: $M=9.00$, $SD=1.65$. Sunulan etkili düşünce stratejileri $t_{(70)}=3.17$, $p=.002$, erkekler: $M=9.97$, $SD=1.61$, kızlar= 8.71 , $SD=1.73$). Söylenilen etkili davranış ve duygu stratejilerinde ise cinsiyete göre anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir (söylenilen etkili davranış stratejileri $t_{(70)}=.74$, $p=.462$; söylenilen etkili düşünce stratejileri $t_{(70)}=1.13$, $p=.262$).

Yapı geçerliğini tespit etmek için ölçme aracındaki iki bölüm arasındaki korelasyon hesaplanmıştır. Bu ölçekte sunulan duygu düzenleme stratejilerin

anlaşılması ve etkili duygu düzenleme stratejilerin çocuk tarafından üretilmesi olmak üzere iki bölüm bulunmaktadır. Yapı geçerliğinde, sunulan etkili davranış stratejileri ile sunulan etkili düşünce stratejileri arasında yüksek düzeyde olumlu yönde anlamlı ilişki belirlenmiştir ($r=.56$, $p<.001$). Ayrıca söylenilen etkili davranış stratejileri ile söylenilen etkili düşünce stratejileri arasında da yüksek düzeyde olumlu yönde anlamlı ilişki ortaya konulmuştur ($r=.48$, $p<.001$).

Madde güçlüğü analizi ile bir sorunun zorluğu ölçülmektedir. Madde güçlüğünde, 0.2 ile 0.8 arasındaki değerler orta derecede zorluğu ifade etmekte ve tercih edilmektedir (Bortz ve Döring, 2006).

Düzeltilmiş madde-toplam korelasyonu, bir sorunun toplam sonuçla korelasyon sağlayıp, o sorunun ne denli toplam sonucu yansıttığını belirtmektedir. Madde-toplam korelasyonunda, 0.3 ile 0.5 arasında orta, 0.5 üzeri ise yüksek olarak tanımlanır (Bortz ve Döring, 2006). Tablo 2 ve 3'te sunulan duygu düzenleme stratejilerin ve söylenilen stratejilerine ilişkin madde güçlüğü ve madde-toplam korelasyon değerleri verilmiştir.

UHBAB

www.uhbabdergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ BEŞERİ VE AKADEMİK BİLİMLER DERGİSİ

Temmuz / Ağustos / Eylül - Yaz Dönemi Cilt: 4 Sayı: 13 Yıl: 2015

International Peer-Reviewed Journal of Humanities and Academic Science

July / August / September - Summer Volume: 4 Issue: 13 Year: 2015

ID:250 K:536 Jel Kodu: 10-20-21

PRINT ISSN: 2147-4168 ONLINE ISSN: 2147-5385

(ISO 9001-2008 Belge No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No: 12880)

Marka Patent – Trademark Patent

(2015/04314- 2015-GE-18970)

Tablo 2. Duygu Düzenleme Stratejileri Ölçeğinin 1. Bölümüne (Duygu Düzenleme Stratejilerinin Çocuk Tarafından Anlaşılması) İlişkin Madde Güçlüğü ve Düzeltilmiş Madde-Toplam Korelasyon Değerleri

Sorular	P_{T^*}	$r_{JT^{**}}$
Korku 1		
1. ETDA: Bisküviyi yere koyup oradan uzaklaşması.	.51	.37
2. EZDA: Arıya vurması.	.79	.27
3. ETDÜ: Arı birazdan uçar gider diye düşünmesi.	.73	.09
4. EZDÜ: Arı beni birazdan sokacak diye düşünmesi.	.83	.22
Üzüntü 1		
5. ETDA: Elinde kalan temiz külâhı yemesi.	.50	.24
6. EZDA: Yerdeki dondurmayı ayaklarıyla çiğnemesi.	.99	.31
7. ETDÜ: Ben külâhı yiyebilirim diye düşünmesi.	.71	.32
8. EZDÜ: Artık benim dondurmam yok diye düşünmesi.	.80	.29
Öfke 1		
9. ETDA: Arabayı tamir etmeye çalışması.	.66	.31
10. EZDA: Kardeşine bağırması.	.96	.10
11. ETDÜ: Ben başka bir arabayla oynayabilirim diye düşünmesi.	.83	.23
12. EZDÜ: En sevdiğim oyuncak araba kırıldı diye düşünmesi.	.87	.23
Korku 2		
13. ETDA: Gardolabın kapısını açmak için birini çağırması.	.86	.21
14. EZDA: Köşede saklanıp ağlaması.	.93	.18
15. ETDÜ: Ben birazdan gardolabın içinden çıkarım diye düşünmesi.	.76	.34
16. EZDÜ: Ben artık hep gardolabın içinde kalmak zorundayım diye düşünmesi.	.89	.05
Üzüntü 2		
17. ETDA: En çok sevdiği araba ile oynaması.	.80	.40
18. EZDA: Kitabı köşeye fırlatması.	.96	.30
19. ETDÜ: Teyzem bana bir dahakine oyuncak araba hediye eder diye düşünmesi.	.76	.51
20. EZDÜ: Ben ama araba istiyordum diye düşünmesi.	.63	.49

UHBAB

www.uhbabdergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ BEŞERİ VE AKADEMİK BİLİMLER DERGİSİ

Temmuz / Ağustos / Eylül - Yaz Dönemi Cilt: 4 Sayı: 13 Yıl: 2015

International Peer-Reviewed Journal of Humanities and Academic Science

July / August / September - Summer Volume: 4 Issue: 13 Year: 2015

ID:250 K:536 Jel Kodu: 10-20-21

PRINT ISSN: 2147-4168 ONLINE ISSN: 2147-5385

(ISO 9001-2008 Belge No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No: 12880)

Marka Patent – Trademark Patent

(2015/04314- 2015-GE-18970)

Öfke 2

21. ETDA: Hasan'a yeni bir kutu şeker vermesini söylemesi.	.74	.65
22. EZDA: Boş kutuyu yere atması.	.94	.11
23. ETDÜ: Ben birazdan evde şeker yerim diye düşünmesi.	.64	.50
24. EZDÜ: Hasan kötü bir çocuk diye düşünmesi.	.91	.23

* Madde güçlüğü (p_i) ** Madde toplam korelasyonu (r_{jt})

N=70; ETDA: Etkili davranış, EZDA: Etkisiz davranış, ETDÜ: Etkili düşünce, EZDÜ: Etkisiz düşünce.

Tablo 2'ye göre ölçeğin ilk bölümündemadde güçlüğü değerleri çoğunlukla orta düzeyde olmakla birlikte bazı sorular kolay (örn. soru 6 ve 18) olarak nitelendirilebilir. Bu sonuca göre sunulan etkili olmayan stratejilerin etkili olmadıklarını tanımlamak çocuklar tarafından kolay bulunduğu ifade edilebilir.

Düzeltilmiş madde toplam korelasyon değerlerinin de sunulan stratejilerde genelde orta seviyede, soru 3, 10, 16 ve 22'de düşük düzeyde olduğu belirlenmiştir. Bu soruların ölçekten çıkarılması iç tutarlılık katsayısını (Cronbach Alpha) değiştirmeyeceği için ölçekten çıkartılmamışlardır.

UHBAB

www.uhbabdergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ BEŞERİ VE AKADEMİK BİLİMLER DERGİSİ

Temmuz / Ağustos / Eylül - Yaz Dönemi Cilt: 4 Sayı: 13 Yıl: 2015

International Peer-Reviewed Journal of Humanities and Academic Science

July / August / September - Summer Volume: 4 Issue: 13 Year: 2015

ID:250 K:536 Jel Kodu: 10-20-21

PRINT ISSN: 2147-4168 ONLINE ISSN: 2147-5385

(ISO 9001-2008 Belge No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No: 12880)

Marka Patent – Trademark Patent

(2015/04314- 2015-GE-18970)

Tablo 3. Duygu Düzenleme Stratejileri Ölçeğinin 2. Bölümüne (Etkili Duygu Düzenleme Stratejilerinin Çocuk Tarafından Türetilmesi) İlişkin Madde Güçlüğü ve Düzeltilmiş Madde-Toplam Korelasyon Değerleri

Sorular	P_i^*	r_{jt}^{**}
Korku 1		
1. Arıdan korkmamak için ne(ler) yapardın ?	.79	.22
2. Arıdan artık korkmamak için ne(ler) düşünürdün?	.83	.11
Üzüntü 1		
3. Dondurma yüzünden üzülmemek için ne(ler) yapardın ?	.90	.29
4. Dondurma yüzünden üzülmemek ne(ler) düşünürdün?	.77	.51
Öfke 1		
5. Oyuncak araba yüzünden öfkelenmemek için ne(ler) yapardın ?	.81	.40
6. Oyuncak araba yüzünden öfkelenmemek için ne(ler) düşünürdün?	.80	.28
Korku 2		
7. Karanlık gardolaptan korkmamak için ne(ler) yapardın ?	.79	.24
8. Karanlık gardolaptan korkmamak için ne(ler) düşünürdün?	.86	.33
Üzüntü 2		
9. Hediye yüzünden üzülmemek için ne(ler) yapardın ?	.83	.51
10. Hediye yüzünden üzülmemek için ne(ler) düşünürdün?	.86	.48
Öfke 2		
11. Şeker yüzünden öfkelenmemek için ne(ler) yapardın ?	.80	.44
12. Şeker yüzünden öfkelenmemek için ne(ler) düşünürdün?	.71	.44

* Madde güçlüğü (p_i) ** Madde toplam korelasyonu (r_{jt})

Tablo 3’de söylenen stratejilerde madde-toplam korelasyon değerlerigenellikle istenilen düzeydedir. Çocukların kendilerinin söyledikleri stratejilerin cevaplandırması da orta zorluktadır. Ancak 1. ve 2. soruların düşük düzeyde olduğu belirlenmiştir. Bu iki madde çıkarıldığında

iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alpha) değişmeyeceği için ölçekten çıkartılmamışlardır. Geçerlik çalışmaları sonucunda, Duygu Düzenleme Stratejileri Ölçeğinin 5-6 yaş grubundaki Türk çocuklar için geçerli bir ölçme aracı olduğu belirlenmiştir.

UHBAB

www.uhbabdergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ BEŞERİ VE AKADEMİK BİLİMLER DERGİSİ

Temmuz / Ağustos / Eylül - Yaz Dönemi Cilt: 4 Sayı: 13 Yıl: 2015

International Peer-Reviewed Journal of Humanities and Academic Science

July / August / September - Summer Volume: 4 Issue: 13 Year: 2015

ID:250 K:536 Jel Kodu: 10-20-21

PRINT ISSN: 2147-4168 ONLINE ISSN: 2147-5385

(ISO 9001-2008 Belge No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No: 12880)

Marka Patent – Trademark Patent

(2015/04314- 2015-GE-18970)

Güvenirlilik çalışmaları

İç tutarlılık katsayısı

Duygu Düzenleme Stratejilerin Bilgisi Ölçeği'nin, güvenirliğini tespit etmek için Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı hesaplanmıştır. Sunulan stratejilerde (24 madde) Cronbach Alpha $\alpha = .75$ ve söylenilen stratejilerde (12 madde) $\alpha = .70$ 'dir. Ölçeklerden elde edilen iç tutarlılık katsayısının 0.60-0.80 aralığında olması, ölçeğin güvenirliği için bir ölçüt olarak kabul edilmektedir (Kalaycı, 2008).

Test tekrar test yöntemi

Duygu Düzenleme Stratejilerin Bilgisi Ölçeği'nin, çalışma grubu içerisinde rastgele seçilen 30 çocuğa iki hafta arayla uygulanması sonucuna bağlı olarak iki ölçüm arasındaki korelasyon katsayısı $r = .81$ ($p < .001$) olarak belirlenmiştir. Bu sonuç, ölçeğin test-tekrar test güvenirliğinin kabul edilebilir düzeyde olduğunu göstermektedir.

Değerlendirmeciler arasında tutarlılık

Değerlendirmeciler arasındaki tutarlılık, çalışma grubu içerisinde rastgele seçilen 30 çocuğa iki değerlendirme tarafından farklı zamanlardan ölçme aracının uygulanması ile belirlenmiştir. İki değerlendirmeciden elde edilen puanlar arasındaki korelasyonun ($Kappa = 0.89$, $p < .001$) yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Güvenirlik çalışmaları sonucunda, Duygu Düzenleme Stratejileri Ölçeğinin 5-6 yaş grubundaki Türk çocuklar için güvenilir bir ölçme aracı olduğu belirlenmiştir.

4. TARTIŞMA

Yapılan analizler sonucunda, Duygusal Düzenleme Stratejileri Ölçeği'nin 5-6 yaş Türk çocukları için kullanılabilir, geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu belirlenmiştir. Ölçeğin, Almanya'da gerçekleştirilen bazı çalışmalarda kullanıldığı görülmektedir. Bu çalışmaların ilkinde (Gust, Koglin ve Petermann, 2014), 3-5 yaş arası 208 çocuğun duygusal düzenleme stratejileri yaş değişkenine bağlı olarak incelenmiştir. Araştırmanın bulgularında yaş değişkenine göre stratejileri etkili olarak algılama becerisinde bir farklılık görülmezken, etkisiz stratejilerin tanımlanması becerisi ise yaş ilerledikçe artış göstermektedir. Yapılan bir diğer çalışmada (Gust, Petermann ve Koglin, 2014), 36-72 ay arasındaki Alman ve Almanya'da yaşayan göçmen 210 çocukla yapılan çalışmada, gerek Alman gerekse göçmen çocuklarda yaş ilerledikçe daha etkili düşünce ve davranış stratejileri söyleyebilmişlerdir. Ayrıca Alman çocuklar, göçmen çocuklara göre etkili davranış stratejilerini daha doğru tanımlayabilmişlerdir. Gust, Koglin ve Petermann (2015) tarafından 36-72 ay arasındaki 210 çocukla yapılan bir diğer çalışmada da, duygusal düzenleme stratejileri, yaş ve cinsiyetin çocukların problem davranışları ve başkalarına yardım amaçlı sosyal davranışları üzerindeki etkisi incelenmiştir. Bulgulara göre, duygusal strateji bilgisi sosyal duygusal yeterlikte etkili iken, duygu düzenleme strateji bilgisi ile problem davranışlar arasında karşılıklı ilişki olduğu belirlenmiştir.

UHBAB

www.uhbabdergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ BEŞERİ VE AKADEMİK BİLİMLER DERGİSİ

Temmuz / Ağustos / Eylül - Yaz Dönemi Cilt: 4 Sayı: 13 Yıl: 2015

International Peer-Reviewed Journal of Humanities and Academic Science

July / August / September - Summer Volume: 4 Issue: 13 Year: 2015

ID:250 K:536 Jel Kodu: 10-20-21

PRINT ISSN: 2147-4168 ONLINE ISSN: 2147-5385

(ISO 9001-2008 Belge No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No: 12880)

Marka Patent – Trademark Patent

(2015/04314- 2015-GE-18970)

Türkiye’de konu ile ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında, Altan (2006), 4-6 yaşlarındaki 145 çocuk, anneleri ve öğretmenleriyle gerçekleştirdiği çalışmasında, annelerin olumlu ebeveyn davranışları, çocukların tepkisel mizaç özelliği ve olumlu ebeveyn davranışları ile sıcakkanlı mizaç özelliği,duygu düzenleme becerisini anlamlı biçimde yordamıştır. Zevki erteleme becerisi ile duygu düzenleme becerisi arasında ilişki belirlenirken, annenin olumlu ebeveyn davranışlarının çocuğun duygu düzenleme becerisine olumlu etkisi olduğu ortaya konulmuştur. Kurbet (2010) tarafından yapılan çalışmada da, 5-6 yaş grubundan 277 çocuk ve anneleri yer almıştır. Araştırmada, kız çocukların duygusal düzenleme puanlarının, erkeklere göre daha yüksek olduğu, duygusal düzenleme puanlarının annenin yaşı ve eğitim düzeyine göre farklılık göstermediği belirlenmiştir. Ayrıca destekleyici anne tutumunun ve annenin empatik eğilimi ile duygusal düzenleme arasında olumlu yönde anlamlı ilişki belirlenmiştir. Ertan (2013) tarafından yapılan bir çalışmada da 4-6 yaş grubu 45 çocuğun duygusal düzenleme becerileri ile baş etme stratejileri arasındaki ilişki incelenmiştir. Bulgular, duygusal düzenleme becerileri ile baş etme stratejileri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğunu ortaya koymuştur. Duygusal düzenleme becerisi yüksek olan çocukların çaba sarfederek kendini denetleme performanslarının da yüksek olduğu, aynı şekilde baş etme stratejilerini sıklıkla kullanan çocukların, çaba sarf ederek kendini denetleme becerilerinin de yüksek olduğu belirlenmiştir.

Görüldüğü gibi Türkiye’de okul öncesi dönem çocuklarının duygusal düzenleme becerileri, mizaç, cinsiyet gibi bireysel farklılıklardan, annelerin empatik eğilimi, ebeveyn davranışları gibi özelliklerinden etkilenebilmektedir. Yurt dışında konu ile ilgili yapılan çalışmalarda duygusal düzenleme becerilerini etkileyebilen daha farklı değişkenlerin (annelerin duygu düzenleme becerileri, anne-babaların çocukların cinsiyetlerine göre tutumları, bakıcı-çocuk ilişkisi vb.) de olduğu ortaya konmuştur (Kennedy, 2006; Morris ve diğ., 2011; Rogers, 2013). Bu nedenle konu ile ilgili ölçme araçlarının artırılmasına, konu ile ilgili araştırmaların yaygınlaştırılmasına ihtiyaç vardır.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmanın sonucunda, Duygusal Düzenleme Stratejileri Ölçeği’nin Türkçe versiyonunun, 5-6 yaş grubu çocukların, onların görüşüne dayalı olarak duygusal düzenleme stratejilerini ortaya koyabileceği söylenebilir. Duygusal Düzenleme Stratejileri Ölçeği, Almanya’da geliştirilmiştir. Almanca dışında Türkçe’de de kullanılabilecek ölçme aracı olduğu belirtilebilir.Buradan yola çıkarak sonraki çalışmalarda kültürlerarası karşılaştırmalar yapılabilir. Daha kalabalık örneklem gruplarıyla duygusal düzenleme stratejilerinin farklı değişkenler (gelişim alanları, mizaç, empati, aile ile ilgili değişkenler vb.) açısından ele alındığı çalışmalar yapılabilir. Bu ölçeğin 3-4 yaş grubu çocuklar için geçerlik güvenilirlik çalışmaları yapılabilir. Türkiye’de okul öncesi dönem çocuklarına yönelik duygusal düzenleme

UHBAB

www.uhbabdergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ BEŞERİ VE AKADEMİK BİLİMLER DERGİSİ

Temmuz / Ağustos / Eylül - Yaz Dönemi Cilt: 4 Sayı: 13 Yıl: 2015

International Peer-Reviewed Journal of Humanities and Academic Science

July / August / September - Summer Volume: 4 Issue: 13 Year: 2015

ID:250 K:536 Jel Kodu: 10-20-21

PRINT ISSN: 2147-4168 ONLINE ISSN: 2147-5385

(ISO 9001-2008 Belge No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No: 12880)

Marka Patent – Trademark Patent

(2015/04314- 2015-GE-18970)

ölçekleri geliştirilmelidir. Öğretmenler, çocukların duygusal düzenleme becerilerinin nasıl geliştiği, bu becerilerin desteklenmesi için yapılması gerekenler konularında eğitimler almalıdırlar. Sınıflarda, çocukların duygularını tanıma, kontrol etme konularında gerekli düzenlemeler yapılmalı, etkinlikler hazırlanmalıdır. Öğretmenler, anne-babalara duygusal düzenlemenin önemi, nasıl geliştiği, anne-babaların bu becerideki rolü konularında eğitimler vermelidirler. Aile katılımı çalışmaları ile anne-babaların ev ortamında bu becerileri desteklemeleri sağlanmalıdır.

KAYNAKLAR

ALTAN, Ö., (2006). The effects of maternal socialization and temperament on children's emotion regulation. Unpublished master thesis. Koç University, Graduate School of Social Sciences, İstanbul

BORTZ, J., and DÖRING, N., (2006). Forschungsmethoden und Evaluation(4. Aufl.). Heidelberg: Springer

BRONSON, M. B., (2000). Self-regulation in early childhood: Nature and nurture. New York, NY: Guilford Press

COLE, P. M., DENNIS, T. A., SMITH-SIMON, K. E., and COHEN, L. H., (2009). Preschoolers' emotion regulation strategy understanding: Relations with emotion socialization and child self-regulation. *Social Development*, 18, pp. 324–352.

CROCKENBERG, S. C., LEERKES, E. M., and LEKKA, S. K., (2007). Pathways from marital aggression to infant emotion regulation: the development of withdrawal in infancy. *Infant Behavior & Development*, 30(1), pp. 97-113

ÇEÇEN, A. R., (2006). Duyguları yönetme becerileri ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışmaları. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, III(26), s. 101-113

DENHAM, S., SALISCH, M. von, OLTHOF, T., KOCHANOFF, A., and CAVERLY, S., (2002). Emotions and social development in childhood. In C. Hart and P. K. Smith (Eds.), *Handbook of child social development* pp. 1–25. New York: Blackwell Publishers

EISENBERG N., and VALIENTE C., (2004). Elaborations on a theme: beyond main effects in relations of parenting to children's coping and regulation. *Parenting: Science And Practice*. 4(4), pp. 319–323

ERTAN, N., (2013). Okul öncesi çağıdaki çocukların duygusal düzenleme ve baş etme stratejileri arasındaki ilişkinin, çaba sarf ederek kendini denetleme aracılığıyla incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul

UHBAB

www.uhbabdergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ BEŞERİ VE AKADEMİK BİLİMLER DERGİSİ

Temmuz / Ağustos / Eylül - Yaz Dönemi Cilt: 4 Sayı: 13 Yıl: 2015

International Peer-Reviewed Journal of Humanities and Academic Science

July / August / September - Summer Volume: 4 Issue: 13 Year: 2015

ID:250 K:536 Jel Kodu: 10-20-21

PRINT ISSN: 2147-4168 ONLINE ISSN: 2147-5385

(ISO 9001-2008 Belge No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No: 12880)

Marka Patent – Trademark Patent

(2015/04314- 2015-GE-18970)

- GROSS, J. J., (1998).** The emerging field of emotion regulation: An integrative review. *Review of General Psychology*, 2, pp. 271–299.
- GROSS, J. J., and THOMPSON, R. A., (2007).** Emotion regulation: Conceptual foundations. In J. J. Gross (Ed.), *Handbook of emotion regulation* pp. 3–24. New York, NY: Guilford Press
- GUST, N., (2014).** Emotionsregulationsstrategien im Vorschulalter: Wissen über Emotionsregulationsstrategien und Zusammenhänge zu Kognition und Sozialverhalten. [online]. <http://elib.suub.uni-bremen.de/edocs/00104094-1.pdf>. Erişim tarihi: 25.12.2014
- GUST, N., KOGLIN, U., and PETERMANN, F., (2014).** Verständnis von Emotionsregulationsstrategien im Vorschulalter. *Zeitschrift für Entwicklungspsychologie und Pädagogische Psychologie*, 46, pp. 191-200
- GUST, N., KOGLIN, U., and PETERMANN, F., (2015).** Wissen über Emotionsregulationsstrategien, Verhaltensauffälligkeiten und prosoziales Verhalten im Vorschulalter. *Praxis der Kinderpsychologie und Kinderpsychiatrie*, 64, pp. 188-205
- GUST, N., PETERMANN, F., and KOGLIN, U., (2014).** Wissen über Emotionsregulationsstrategien bei Vorschulkindern mit und ohne Migrationshintergrund. *Zeitschrift für Kinder- und Jugendpsychiatrie und Psychotherapie*, 42, pp. 315-323
- HELMPSEN, J., and PETERMANN, F., (2010).** Emotionsregulationsstrategien und aggressives Verhalten im Kindergartenalter. *Praxis der Kinderpsychologie und Kinderpsychiatrie*, 59, pp. 775–791
- HOLIDINSKI, M., HERMANN, S., and KROMM, H., (2013).** Entwicklungspsychologische Grundlagen der Emotionsregulation. *Psychologische Rundschau*, 64, pp. 196–207
- IZARD, C. E., WOODBURN, E. M., FINLON, K. J., KRAUTHAMER-EWING, E. S., GROSSMAN, S. R., and SEIDENFELD, A., (2011).** Emotion knowledge, emotion utilization, and emotion regulation. *Emotion Review*, 3, pp. 44–52
- KALAYCI, Ş., (2008).** SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri (3.basım). Ankara: Asil Yayın Dağıtım
- KENNEDY, A. E., (2006).** Parent gender and child gender as factors in the socialization of emotion displays and emotion regulation in preschool children. Unpublished doctoral dissertation, Maryland University, USA
- KULLIK, A., and PETERMANN, F., (2012).** Emotionsregulation im Kindesalter. Göttingen: Hogrefe

UHBAB

www.uhbabdergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ BEŞERİ VE AKADEMİK BİLİMLER DERGİSİ

Temmuz / Ağustos / Eylül - Yaz Dönemi Cilt: 4 Sayı: 13 Yıl: 2015

International Peer-Reviewed Journal of Humanities and Academic Science

July / August / September - Summer Volume: 4 Issue: 13 Year: 2015

ID:250 K:536 Jel Kodu: 10-20-21

PRINT ISSN: 2147-4168 ONLINE ISSN: 2147-5385

(ISO 9001-2008 Belge No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No: 12880)

Marka Patent – Trademark Patent

(2015/04314- 2015-GE-18970)

- KURBET, H., (2010).** Anaokuluna devam eden 5-6 yaş çocuklarının duygusal düzenleme becerileri ile annelerinin empatik eğilim ve tutumlarının incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- MORRIS, A. S., SILK, J. S., MORRIS, M. D. S., STEINBERG, L., AUCOIN, K. J., and KEYES, A. W., (2011).** The influence of mother-child emotion regulation strategies on children's expression of anger and sadness. *Developmental Psychology*, 47(1), pp. 213-225
- ONAT, O., and OTRAR, M., (2010).** Bilişsel duygu düzenleme ölçeğinin Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları. *M. Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 31, pp. 123-143
- PONS, F., HARRIS, P. L., and DE ROSNAY, M., (2004).** Emotion comprehension between 3 and 11 years: Developmental periods and hierarchical organization. *The European Journal of Developmental Psychology*, 1, pp. 127-152.
- ROGERS, M. M., (2013).** The effect of caregiver-child attachment on language based emotion regulation in preschool aged children. Unpublished doctoral dissertation, Biola University, USA
- ROSEMAN, I.J., (2011).** Emotional behaviors, emotional goals, emotion strategies: Multiple levels of organization integrate variable and consistent responses. *Emotion Review*, 3, pp. 434-443
- SALA, M. N., PONS, F., and MOLINA, P., (2014).** Emotion regulation strategies in preschool children. *British Journal of Developmental Psychology*, 32, pp. 440-453
- SARITAŞ D., ve GENÇÖZ, T., (2011).** Ergenlerin duygu düzenleme güçlüklerinin, annelerinin duygu düzenleme güçlükleri ve çocuk yetiştirme davranışları ile ilişkisi. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 18(2), pp. 117-126
- ŞARLAK, K., (2008).** Duygusal yaşantılarda ve duygusal düzenlemede gözlenen bireysel farklılıkların çok boyutlu olarak değerlendirilmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Muğla Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla
- THOMPSON, R. A., (1994).** Emotion regulation: A theme in search of definition. *Monographs of the Society for Research in Child Development*, 59 (2-3), pp. 25-52.